

הרגע של טראמפ: בין הסכם להסלמה

written by מאיר בן שבת | 26.03.2026

קשה לדעת אם הגברת קצב השיגורים מאיראן לישראל ביממה האחרונה היא תולדה של מזג האוויר החורפי, שמאפשר למשגרי הטילים להרגיש בטוחים ולהעז יותר, אם היא סימן להתאוששות מסוימת במערכי הפיקוד או שזו עדות לכך שגם באיראן מבינים שהמערכה מתקרבת לסיומה. ייתכן שהאיראנים מנסים לחלץ עוד הישגים ולשדר מסר של עמידה איתנה עד לשריקת הסיום.

בזמן שפקיסטן אישרה שחילופי המסרים בתיווכה נמשכים לקראת פסגה אפשרית באסלאמבאד, הודיעה ישראל על חיסול בכירים איראנים נוספים: מפקד חיל הים של משמרות המהפכה וראש מטה המודיעין של החיל [?] צעד בעל חשיבות מבצעית, בייחוד אם ארה"ב תבחר לפעול צבאית לפתיחת מצרי הורמוז. במקביל איים הנשיא דונלד טראמפ בציף חריף: "מוטב שהאיראנים יתחילו לגלות רצינות לפני שיהיה מאוחר מדי".

מה טראמפ רוצה? המסרים של דובריו ואלה שלו ברורים למדי. הוא חותר להסכם שישלים את מה שההישגים הצבאיים המרשימים לא יכלו לספק, וגם ימסגר את הניצחון שלו.

טראמפ מודע לכך שהסכם עם נציגי המשטר איננו רק ויתור על השאיפה להפלתו. הוא יספק למשטר לגיטימציה ומשאבים, ויסלול את הדרך להתחזקותו. מן הסתם הוא גם מניח שכל עוד יתקיים המשטר הזה, יהיו נציגיו אשר יהיו, הוא לא ישנה את שאיפותיו ולא יחליף את דרכו. אדרבה, המלחמה תספק לו הצדקה מובהקת לגישה שרק גרעין צבאי יבטיח את קיומו, ולכן לא יחסוך במאמצים להגיע לכך.

המענה לחששות הללו, לדידו של טראמפ, טמון במצב הירוד שאליו המלחמה הובילה את איראן ובהסדרים שיקבעו אותה. לכך הוא התכוון באמירה ש"איראן נמחקה צבאית, עם אפס סיכוי לקאמבק".

מנהיגי איראן אינם צריכים להתאמץ כדי לזהות את אילוציו של טראמפ, ולנסות להשתמש בהם כמנופי לחץ. הם מודעים לארבעת החששות הגדולים בארה"ב: התארכות המלחמה, הכנסת כוחות קרקעיים, עליית מחירי האנרגיה והשארת האורניום המועשר בידיים איראניות. מתוך כך, וגם כדי לעמעם את גודל ההפסד, הם מציבים תנאים מוגזמים לסיום המלחמה. יתרה מכך, האיראנים מוסיפים איומים כדוגמת סגירת מצרי באב אל-מנדב, ולא ממהרים להיענות להזמנה למשא ומתן.

התנאים שאיראן הציבה לסיום המלחמה מרחיקי לכת. היא דורשת ערובות לאי חידושם של מעשי האיבה, סגירת בסיסים צבאיים של ארה"ב באזור, תשלום פיצויים על נזקי המלחמה, הפסקת התקיפות הישראליות נגד חיזבאללה ואכיפת סדר חדש במצרי הורמוז שיגדיל את השליטה הכלכלית של טהרן בהם. בראיית האיראנים, תנאי הפתיחה הללו ישרתו את טקטיקת

המשא ומתן, ובנוסף יבהירו שהמשטר לא מגיע למשא ומתן כשהוא זוחל על גחונו.

האתגרים של ארה"ב

לא רק שהשינויים באיראן אינם חילופי משטר, אלא שהם כנראה אפילו לא שינויים משמעותיים במשטר. חשוב לומר זאת לעצמנו ביושר.

האתגר הראשון שיצטרכו להתמודד איתו בווינגטון בכל הסדר עם איראן הוא מניעת התאוששותו המהירה של המשטר. הרפיית הלחץ הצבאי, כשלעצמה, תספק את התנאים לכך ² קל וחומר אם יופשרו הסנקציות הכלכליות שמוטלות עליו כיום, כפי שנכתב בהצעה האמריקנית לפי דיווחי התקשורת.

האתגר השני הוא הגרעין: לא רק הוצאה והשמדה של האורניום המועשר שבידי איראן, אלא גם מניעת העשרה בכל דרגה על אדמת איראן, לצד הסדרי פיקוח שימנעו לצמיתות את האפשרות לייצר או לרכוש נשק גרעיני.

האתגרים הנוספים קשורים להטלת המגבלות על תוכנית הטילים ולהפסקת התמיכה של איראן בארגוני הפרוקסי. גם הם קשורים למשאבים שיימצאו בידי איראן בדרך לשיקום יכולותיה, ומהווים שיקול נוסף נגד הפשרת העיצומים הכלכליים.

אם ווינגטון מעדיפה הסכם, מדוע היא ממשיכה לתגבר את כוחותיה באזור? ראשית, משום שהלחץ הצבאי על ידי תגבור הכוחות הוא חלק מהמשא ומתן. זו המחשה של מה שצפוי בהיעדר התקדמות בשיחות. שנית, התגבורת נחוצה במסגרת הכנתה של האופציה הצבאית, למקרה שהשיחות לא יצליחו.

הדעה הרווחת היא שנכון שהמשא ומתן על סוגיות הליבה יתקיים דווקא בשעה שהלחץ הצבאי בשיאו. או אז יהיה קל יותר לחלץ ויתורים מהאיראנים. ברם, המחיר שעלול להיות לגישה הזו הוא ויתור מוחלט על הסיכויים להפלת המשטר, משום שברגע שייחתם הסדר כולל שיפסיר משאבים לאיראן, יתחיל גם תהליך התאוששותו ושיקומו של המשטר. הדרך להתמודד עם האתגר היא לפצל בין הסכם הפסקת האש להסדר על סוגיית הליבה, ולא לעסוק כלל בשלב זה בסנקציות הכלכליות.

הגישה הזו תפחית את אכזבת המוני האזרחים באיראן, שעדיין מחכים לאור הירוק מטרמפ לצאת לרחובות, וגם את חששותיהן של מדינות המפרץ ² שמבינות שעתה הן עלולות להישאר לבד מול החיה האיראנית הפצועה. הסדר בלי אש ובלי שיקום עדיף על הסדר שישמר את המשטר.

בינתיים, כל יום נוסף של תקיפות באיראן מפחית יכולות שיאיימו עלינו בעתיד. יש לדבוק בעיקרון שהמשא ומתן יתנהל רק תחת אש, ולמצות כל משאב כדי לקזז יכולות מאיראן ולהחליש את המשטר.

מלחמת החירות

"לא נוכל לזכות בחירויות ששמנו לנגד עינינו בהכרזת העצמאות אם לא תהיה בנו הנכונות להילחם ולהגן עליהן": דברים אלה של מזכיר המלחמה האמריקני, פיט הגסט', שנאמרו לפני המערכה, מהדהדים בעוצמה מחודשת בצומת הדרכים שאליו היא הגיעה בין הסכם להסלמה.

ערב פסח תשפ"ו, המלחמה הישראלית-אמריקנית במשטר הרשע האיראני ממשיכה לשאת את בשורת הצדק והחירות העתיקה שהביא עמו חג האביב.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 27 במרץ 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.